

Kadernota 2020

Onderwerp	Kadernota 2020
Registratienummer	0732826
Datum	28 mei 2019
Betreft	Programma1: Burger en bestuur
Portefeuillehouder	H.J. Scholten
Medewerker	J. te Molder/ R.M.J. Klein Tank

1. Inleiding

De afgelopen weken hebben raad en college zich gebogen over het innovatieve kaartspel ter voorbereiding op de Kadernota 2020. Wij kijken hier positief op terug. Het gesprek is op gang gekomen over uitgangspunten en keuzes in nieuw beleid en te treffen maatregelen. En dat op een moment dat alle kaarten letterlijk op tafel lagen en er dus nog géén voorstel was opgesteld. Er was wat te kiezen. Die aanpak leidde tot een waardevolle betrokkenheid van menigeen, tot inzicht in de problematiek en wellicht ook tot begrip voor de lastige keuzes waarvoor we met z'n allen staan. Want net als veel andere gemeenten in Nederland is het een uitdaging om onze begroting de komende jaren sluitend te krijgen. Gemeente Hof van Twente is daarin geen uitzondering.

Wij hebben met alle reacties die naar voren zijn gebracht nu een Kadernota 2020 gemaakt. We weten dat het financieel perspectief de nodige aandacht vraagt en dat er nog onzekerheden en risico's zijn. Toch hebben we gepoogd om een verantwoord pakket samen te stellen dat recht doet aan de situatie en waarmee aandacht wordt geschonken aan bestaande knelpunten. En we laten ons daarbij leiden door de bestaande speerpunten: innovatie, participatie en investeren.

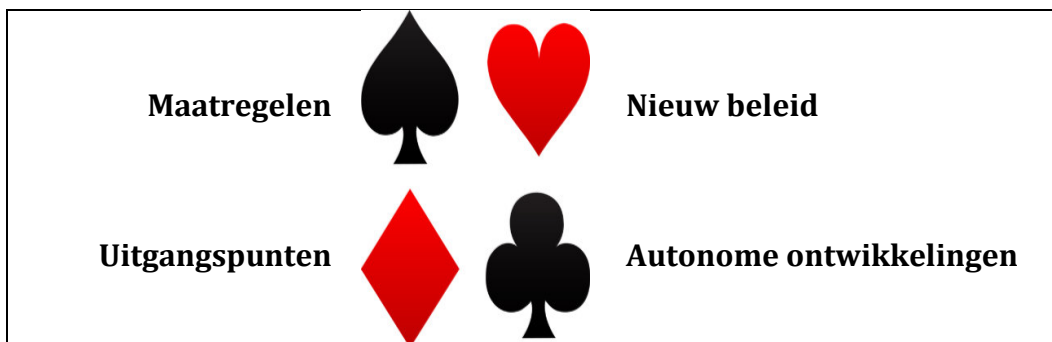
Zoals we in de programmabegroting 2019 hebben toegelicht en in de 1^e bestuursrapportage onlangs opnieuw hebben verwoord, blijft de financiering van het Sociaal Domein onder druk staan. Dit maakt dat het niet realistisch is om de hieraan verbonden bestaande taakstelling volledig te behalen in de komende jaren. We verwachten dat we deze voor de helft wel binnen het taakveld sociaal domein kunnen realiseren. We verwachten bovendien, dat de rijksoverheid in reactie op de brede oproep vanuit gemeenten, ons tegemoetkomt in de grote kostenstijging binnen met name jeugdzorg. De minister kondigde deze week aan één miljard euro extra te willen bijdragen, verdeeld over de periode 2019-2021. Wat dit concreet voor Hof van Twente betekent is op dit moment nog niet bekend. We ramen dit voorlopig op € 600.000. Voor wat betreft de nieuwe, in de programmabegroting 2019 vervatte algemene taakstelling: die wordt met deze Kadernota 2020 wel volledig ingevuld.

Geen onomkeerbare maatregelen

Het wachten is nog op de Meicirculaire. Maar het is nu al wel duidelijk, dat het accres omlaag zal gaan, onder meer door de lagere rijksuitgaven in 2018. Verder volgt er volgend jaar een herijking van het Gemeentefonds, die in bestuurlijk Nederland weliswaar al tot een publiek debat leidt, maar waarvan nog niet duidelijk is hoe die uit zal gaan pakken. Deze onzekerheden plaatsen ons voor een dilemma. De huidige tekorten vragen enerzijds om ingrijpende maatregelen. Anderzijds willen we voorkomen dat we afbreuk moeten doen aan de voorzieningen en kwaliteit van onze dienstverlening die we in de afgelopen jaren zorgvuldig hebben opgebouwd.

Om aan dat dilemma tegemoet te komen, hebben we in deze Kadernota een zorgvuldige keuze gemaakt in de te nemen maatregelen. Dit doen we in combinatie met het slim inzetten van middelen die nog beschikbaar zijn, met name middels enkele aparte programma's gefinancierd vanuit de reserve Vitens. De overige investeringen in Nieuw beleid zijn beperkt.

Als blijkt dat het financieel perspectief verslechtert, dan is er een 'Plan B' in voorbereiding, bestaande uit enkele aanvullende maatregelen, om een structureel verantwoord financieel beleid te kunnen blijven garanderen. In de aanloop naar de programmabegroting 2020 zal beoordeeld worden of deze aanvullende maatregelen daadwerkelijk ingezet moeten gaan worden.



Kaartspel Kadernota 2020 Hof van Twente

Leeswijzer

Allereerst gaan we hierna in op de uitgangspunten in deze Kadernota. Daarna schetsen we het financieel perspectief, waarna het nieuw beleid en de dekkingsmaatregelen worden toegelicht. Bij de dekkingsmaatregelen maken we onderscheid in structurele maatregelen en het incidenteel beschikbaar stellen van nieuw beleidsmiddelen ten laste van de Reserve Vitens. De kadernota wordt uitgewerkt in de programmabegroting 2020.

2. Uitgangspunten

Bij het opstellen van deze Kadernota hebben we de volgende uitgangspunten en randvoorwaarden gehanteerd.

Autonome ontwikkelingen

De autonome ontwikkelingen die zich sinds de vaststelling van de programmabegroting 2019 hebben voorgedaan zijn verwerkt in de 1^e bestuursrapportage 2019. Het nadelig effect in 2019 is ten laste gebracht van de algemene reserve. Het structureel nadelige effect van € 825.284 wordt meegenomen bij de afwegingen in deze Kadernota.

Meicirculaire 2019

De Meicirculaire 2019 konden we niet meenemen in de uitwerking van de kadernota 2020. De Meicirculaire wordt pas begin juni gepubliceerd, na opstelling van de kadernota. De uitwerking hiervan delen we met de gemeenteraad via een afzonderlijke raadsbrief. De meicirculaire zal uiteindelijk onderdeel zijn van de programmabegroting 2020, die wordt behandeld in het komend najaar.

Indexering 2020

Bij het opstellen van de programmabegroting 2020 wordt het effect van loon- en prijsontwikkelingen meegenomen. Dit bestaat uit een aantal componenten.

- Voor indexering van personele lasten wordt een stijging van 3,5% toegepast.
- De indexering van materiële uitgaven is bepaald op 2,2%.

- Het gewogen gemiddelde indexpercentage, dat we hanteren bij het indexeren van subsidies en belastingen, bedraagt 3,1%.
- Voor de bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen geldt regionaal een gemiddelde indexering van 2,8%.
- De lasten in het sociaal domein worden op basis van gegevens van de Nederlandse Zorgautoriteit geïndexeerd met gemiddeld 3,68%.

Het netto effect van de geraamde loon- en prijsstijgingen is € 645.000. Dit wordt deels gecompenseerd via het gemeentefonds. De effecten van indexering van de lonen en prijzen zijn meegenomen in de 1^e bestuursrapportage 2019.

Weerstandscapaciteit

Het risicobeleid om de weerstandscapaciteit op een ratio van minimaal 1,0 te behouden, blijft wat ons betreft het uitgangspunt. Ook voor het grondbeleid hanteren we een ratio van minimaal 1,0.

Structureel sluitend budgettair perspectief

Een belangrijk uitgangspunt (in lijn met de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en het provinciaal toezicht) is een structureel en reëel sluitende (meerjaren)begroting. Dit houdt in dat de begroting in evenwicht is, waarbij de structurele (jaarlijks terugkerende) lasten worden gedekt door structurele (jaarlijks terugkerende) baten. De programmabegroting 2019 was het eerste begrotingsjaar jaar niet structureel sluitend. Het meerjarig perspectief (2022) was wel sluitend. Daarom moeten in de programmabegroting 2020 de jaren 2022 en 2023 wel structureel sluitend zijn.

Provincie Overijssel

Enkele punten waar de provincie bij de begroting 2020 specifiek naar zal kijken zijn de implementatie van de Omgevingswet, onderhoud kapitaalgoederen (zijn er beheerplannen en sluiten de begrotingsbudgetten daar bij aan) en de balanswaardering van Niet in exploitatie genomen gronden (Niegg).

3. Financieel meerjarenperspectief Kadernota 2020

Perspectief kadernota 2020	2019	2020	2021	2022	2023
Programmabegroting 2019	0	-416.776	54.747	162.602	151.862
Autonome ontwikkelingen (1e berap 2019)	-748.165	-767.592	-932.630	-816.231	-825.284
Dekking algemene reserve (2019)	748.165				
Saldo begroting, inclusief autonome ontwikkelingen	0	-1.184.368	-877.883	-653.629	-673.422
<u>In de begroting opgenomen nog te realiseren taakstellingen</u>					
Taakstelling Sociaal Domein programmabegroting 2019	-630.000	-880.000	-970.000	-970.000	-970.000
Algemene taakstelling programmabegroting 2019		-750.000	-750.000	-750.000	-750.000
Saldo begroting, zonder te realiseren taakstellingen	-630.000	-2.814.368	-2.597.883	-2.373.629	-2.393.422
Nieuw beleid		-330.000	-274.000	-236.000	-238.000
Dekkingsmaatregelen	315.000	2.326.000	2.247.000	2.732.000	2.692.000
Dekking algemene reserve (2019)	315.000				
Perspectief kadernota 2020	0	-818.368	-624.883	122.371	60.578
Waarvan incidentele baten en lasten	-2.403.327	60.000	-15.000	-60.000	-60.000
Structureel perspectief kadernota 2020	-2.403.327	-758.368	-639.883	62.371	578

Het voorgaande Perspectief Kadernota 2020 laat zien dat onze gemeente voor een financiële uitdaging staat. Na verwerking van de 1^e bestuursrapportage 2019 zal de programmabegroting 2020 namelijk sluiten met een tekort van € 1.184.368. De nog niet ingevulde taakstellingen sociaal domein en algemene taakstelling uit de begroting 2019, totaal € 1.630.000 (€ 750.000 + € 880.000), betrekken we bij onze afwegingen over nieuw beleid en dekkingsmaatregelen 2020. Dat resulteert in een tekort van € 2.814.368 in 2020 (2023 € 2.393.422).

Beperkt Nieuw Beleid

De jaarschijven 2022 en 2023 van de meerjarenbegroting dienen in ieder geval positief te zijn om een structureel sluitende begroting te kunnen presenteren. Daarom voorzien wij een programmabegroting 2020 waarin beperkt nieuw beleid is opgenomen, maar wel voldoende dekkingsmaatregelen. Om te voorkomen dat we ons opgebouwde voorzieningenniveau onomkeerbaar moeten aantasten, kiezen we ervoor om de Reserve Vitens in te zetten voor enkele programma's. Wij denken hiermee te anticiperen op kaders die vanuit de raad wenselijk worden geacht.

Palet aan dekkingsmaatregelen

Wat betreft de dekkingsmaatregelen zetten we in op rendabel investeren in duurzaamheid, taakstellingen op de organisatie, structurele verlaging van enkele budgetten in de sfeer van onderhoud, verhoging van de grondprijzen, een taakstelling op de resultaten van het Transformatie Ombuigings Programma in het sociaal domein en het niet-indexeren van materiële uitgaven in onze begroting. Tenslotte rekenen we op een belangrijke tegemoetkoming door het Rijk in de kosten van met name Jeugd. Dit alles leidt er toe dat ons financiële perspectief sluitend is vanaf 2022. De structurele lasten worden gedekt met structurele baten.

Weerstandscapaciteit en omvang (algemene) reserves

Uit de navolgende tabellen blijkt dat de Algemene reserve na 2021 tot nagenoeg de minimaal vereiste weerstandscapaciteit (o.b.v. een weerstandratio van 1) wordt ingezet. In de doorrekening van de Reserve grondexploitatie is de verhoging van de grondprijzen niet meegenomen. Dit is pas aan de orde na realisatie van de voorziene grondexploitatie resultaten.

bedragen x € 1.000

Algemene Reserve	Rek. 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	10.477	8.485	6.074	5.255	4.631	4.631
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	-1.993	-2.411	-818	-625	0	0
Stand per 31 december	8.485	6.074	5.255	4.631	4.631	4.631
Totaal risico's conform berekening weerstandsvermogen	4.615	4.615	4.615	4.615	4.615	4.615
Nader te besteden	3.870	1.459	640	15	15	15

bedragen x € 1.000

Reserve Majeure Projecten	Rek. 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	3.612	-842	68	59	56	57
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	-4.454	910	-9	-4	1	1
Stand per 31 december	-842	68	59	56	57	58

bedragen x € 1.000

Reserve Grondexploitatie	Rek. 2018	2019	2020	2021	2022	2023
Stand per 1 januari	2.658	2.599	1.934	1.934	1.934	1.934
Saldo onttrekkingen en toevoegingen	-60	-665	0	0	0	0
Stand per 31 december	2.599	1.934	1.934	1.934	1.934	1.934
Totaal risico's conform berekening weerstandsvermogen	1.526	1.526	1.526	1.526	1.526	1.526
Nader te besteden	1.073	408	408	408	408	408

4. Nieuw beleid

Naast het nemen van maatregelen zijn er ook thema's die vragen om (zorgvuldig) investeren. Hieronder is een lijst opgenomen van onderwerpen waarvoor wij het verstandig en verantwoord vinden om extra/nieuwe middelen voor beschikbaar te stellen.

Nieuw beleid	2020	2021	2022	2023
1 Ondermijning	-50.000			
2 Omgevingswet	-50.000	-50.000		
3 Basisregistratie ondergrond	-50.000			
4 Verhoging vergoeding oud papier	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
5 Formatie Zorg	-145.000	-145.000	-145.000	-145.000
6 Expertisecentrum Duurzame gezinsvorming (DGV)	-20.000	-20.000	-20.000	-20.000
7 Rentnadeel inzet reserve Vitens		-44.000	-56.000	-58.000
Totaal	-330.000	-274.000	-236.000	-238.000

1. Ondermijning

Ondermijnende criminaliteit is een maatschappelijk thema dat de komende jaren aandacht blijft vragen. Voor 2018 is een incidenteel budget beschikbaar gesteld voor het project Ondermijning. Het thema vraagt echter steeds meer inzet, maar wat dit structureel voor de formatie betekent is nog niet uitgekristalliseerd. Daarom stellen wij voor om nogmaals incidenteel een budget beschikbaar te stellen van € 50.000.

2. Omgevingswet

In 2021 zijn gemeenten verplicht de nieuwe Omgevingswet uit te voeren. Dat vraagt om een andere werkwijze door de gemeente. Er is een programma van start gegaan dat gericht is op het implementeren van de nieuwe wet per 2021. Hiervoor stelt het college een voorbereidingsbudget beschikbaar van € 100.000. Een indicatie of en hoeveel er uiteindelijk aan extra middelen voor invoering en uitvoering van de Omgevingswet nodig is, zal gaandeweg de uitvoering van dit programma bekend worden. Wij verwachten daar binnen een jaar meer over te kunnen zeggen.

3. Basisregistratie Ondergrond

Het Rijk legt aan gemeente op dat er een basisregistratie ondergrond moet komen die voldoet aan dezelfde standaarden als bijvoorbeeld de basisregistratie personen (BRP) of de basisregistratie grootschalige topografie (BGT). Dit is een taak waarvoor naar verwachting zowel extra capaciteit als extra budget nodig is. Wij stellen voor om hier incidenteel € 50.000 voor beschikbaar te stellen.

4. Verhoging vergoeding oud papier

Verenigingen spelen sinds jaar en dag een belangrijke rol in de inzameling van oud papier. Zij ontvangen een gegarandeerde vergoeding per kilogram. Om de huidige papierinzameling in stand te kunnen houden, waarbij verenigingen extra inkomsten krijgen door zelf inspanning te leveren, stellen wij voor de vergoeding met 10% te verhogen.

5. Formatie Zorg

Binnen de afdeling Publiekscentrum, team Zorg, wordt een deel van de benodigde formatie ingevuld met tijdelijke contracten. Dit betreft consulentfuncties. Als deze formatie vanaf 2020 niet meer ingezet kan worden, dan heeft dit onder andere direct gevolgen voor de afhandeling van de aanvragen en meldingen bij deze taakvelden. Daarom stellen wij voor om structureel € 145.000 beschikbaar te stellen.

6. Expertisecentrum Duurzame gezinsvorming (DGV)

Het Expertisecentrum Duurzame Gezinsvorming is een regionaal samenwerkingsverband die verbetering aanbrengt in de organisatie rondom pleegzorg en gezinshuiszorg. Dit is belangrijk in het kader van de transformatie sociaal domein. Daarom stellen we voor een structurele bijdrage beschikbaar te stellen van € 20.000.

7. Rentnadeel inzet Reserve Vitens

Door onze keuze deze reserve in te zetten voor de hierna genoemde programma's, zal de hier aan toegerekende interne financieringsrente ook niet meer ten gunste van de exploitatiebegroting komen.

5. Structurele dekkingsmaatregelen

Zoals hiervoor is aangegeven, hebben we te maken met een aantal onzekerheden. Dat we maatregelen moeten nemen om onze inkomsten te verhogen of uitgaven te verlagen is helder, maar de precieze omvang hiervan is nog niet bekend. Dat hangt sterk af van de bijdragen van het Rijk. Daarom zijn de dekkingsmaatregelen zo gekozen dat het huidige voorzieningenniveau zo goed mogelijk in stand blijft. Niettemin zullen we er niet aan ontkomen dat we de effecten van de maatregelen gaan voelen.

Dekkingsmaatregelen	2019	2020	2021	2022	2023
1 Opbrengst duurzaamheidsinvesteringen		60.000	120.000	180.000	240.000
2 Grondprijs verhogen en verkoop activa		100.000	100.000	100.000	100.000
3 Budget kunstwerken incidenteel		290.000	290.000	290.000	290.000
4 Verlaging niet-cyclisch onderhoud		250.000	250.000	250.000	250.000
5 Verhoging vergoeding oud papier, afvalstoffenheffing		15.000	15.000	15.000	15.000
6 Geen investeringssubsidies in 2020 en 2022		200.000		200.000	
7 Transformatie Ombuiging Programma	315.000	440.000	485.000	485.000	485.000
8 Tegemoetkoming Rijk knelpunt Sociaal Domein		600.000	600.000	600.000	600.000
9 Afschaffen werkpremie		48.000	48.000	48.000	48.000
10 Bezuinigingen op de organisatie		63.000	79.000	304.000	404.000
11 Papierloos werken en abonnementen		60.000	60.000	60.000	60.000
12 Niet indexerende materiële uitgaven		200.000	200.000	200.000	200.000
Totaal	315.000	2.326.000	2.247.000	2.732.000	2.692.000

1. Opbrengst duurzaamheidsinvesteringen

Gemeentelijk vastgoed kan actief worden gebruikt om duurzaamheidsinvesteringen te doen. Zuiver BV vervult hierbij een centrale rol. Hiervoor kunnen ook gronden worden aangekocht. Een concrete opbrengst vormen de huurinkomsten voor gebruik van het perceel Waterlanden dat de gemeente in eigendom heeft. Door ook op andere gronden energieprojecten te ontwikkelen wordt deze opbrengst verhoogd. Hiervoor moeten we wellicht gronden verwerven.

2. Grondprijzen en verkoop activa

De grondprijzen in Hof van Twente zijn relatief laag. Gezien de marktontwikkelingen kiest het college ervoor de grondprijs met 5% te verhogen (€ 10 per m²). Het college wil echter niet dat deze maatregel een nadelig effect heeft op starters. Daarom zal er voor die doelgroep een differentiatie toegepast worden. Verhoging van de grondprijs levert op termijn € 900.000 op in de reserve grondexploitaties.

Daarnaast willen we actief inzetten op de verkoop en afboeking van gemeentelijke gronden. Daardoor kunnen structurele rentelasten vervallen. Verkoop en afboeken van gronden leidt tot extra inkomsten van € 100.000 per jaar.

3. Budget kunstwerken incidenteel

In de programmabegroting 2019 is een jaarlijks budget opgenomen van € 290.000 voor het onderhoud aan gemeentelijke bruggen en overige kunstwerken. Wij kiezen ervoor

om vooralsnog alleen noodzakelijk onderhoud uit te voeren en dit budget hier niet voor in te zetten. In plaats daarvan stellen wij voor de komende jaren een incidenteel budget beschikbaar te stellen. Dit doen we via het programma herstructurering onderhoud openbare ruimte. Zie ook hoofdstuk 6.

4. Verlaging niet cyclisch onderhoud

Binnen onze begroting hebben we diverse posten die bestemd zijn voor niet-cyclisch onderhoud. Dit betreffen allerlei werkzaamheden zoals behandeling meldingen, schadeherstel en bijdragen in het kader van de participatieve aanpak van projecten op het gebied van groen, wegen, verkeer en dergelijke. De grote gemene deler hiervan is dat het geen planmatig onderhoud betreft. Al deze posten tellen gemiddeld jaarlijks samen op tot 1 miljoen euro. De komende drie/vier jaar gaan we aan de slag met een programma om uiteindelijk toe te groeien naar een niveau van niet-cyclisch onderhoud waarvoor structureel € 250.000 per jaar minder beschikbaar is. Zie ook hoofdstuk 6

5. Verhoging vergoeding oud papier ten laste van afvalstoffenheffing

Dit is de dekking van deze nieuwe beleidsmaatregel om verenigingen meer vergoeding te geven voor het inzamelen van oud papier. De dekking komt ten laste van de afvalstoffenheffing.

6. Geen investeringssubsidies

De gemeente heeft de laatste jaren geïnvesteerd in de gebouwen van maatschappelijke instellingen via de investeringssubsidieregeling. De gebouwen staan er goed bij. Wij stellen voor om voor de jaren 2020 en 2022 geen budget te ramen hiervoor.

7. Transformatie Ombuigings Programma

Het programma Transformatie, dat de raad recent heeft vastgesteld, moet een bijdrage leveren aan de invulling van bestaande taakstelling in het sociaal domein. We gaan ervan uit dat de helft van die taakstelling haalbaar is door meer grip op en samenwerking met instellingen en huisartsen, goedkopere voorliggende voorzieningen en focus op preventie.

8. Tegemoetkoming Rijk knelpunt Sociaal Domein

Zoals in de inleiding aangekondigd, gaan wij ervan uit dat het Rijk een (extra) vergoeding biedt aan gemeenten voor de hoge kosten in het Sociaal Domein. Als gemeentes spannen we ons daar gezamenlijk erg voor in en we rekenen erop dat het rijk daar gehoor aan geeft door een compensatie te bieden voor de stijgende tekorten.

9. Afschaffen werkpremie

De gemeente geeft momenteel twee vergoedingen die mensen in de bijstand moeten stimuleren om weer aan het werk te gaan: een uitstroompremie en een werkpremie. Het voorstel is om de regeling werkpremie af te schaffen en ter stimulering van uitstroom uit de uitkering alleen het instrument uitstroompremie in te blijven zetten. Dat instrument sluit namelijk beter aan bij het doel: duurzame uitstroom. Dit leidt tot een jaarlijkse besparing van € 48.000.

10. Bezuinigingen op de organisatie

Het college stelt voor om komende jaren kosten te besparen op de organisatie. De effecten van verdergaande digitalisering zijn met name merkbaar bij de administratieve taken. Wij zien concrete mogelijkheden om te besparen door de tijdelijke inhuur en/of de vaste bezetting geleidelijk te verminderen. Vanaf 2023 levert dit een structurele besparing op van € 404.000.

11. Papierloos werken en abonnementen

Binnen de gemeentelijke organisatie wordt er bespaard door het ontmoedigen van papiergebruik. Bovendien gaan we snijden in (digitale) abonnementen op vaktijdschriften, literatuur en jurisprudentie. Daarvoor in de plaats maken we gebruik van open bronnen via internet. Dit leidt tot een besparing van structureel € 60.000.

12. Niet indexeren materiële uitgaven

De indexering op de materiële uitgaven wordt niet doorgevoerd. Dit kan niet op uitgaven voor loonkosten, in verband met CAO-verplichtingen, maar wel op de materiële uitgaven. Dat levert structureel € 200.000 op.

6. Incidentele dekkingsmaatregelen: inzet reserve Vitens

Bij de behandeling van de programmabegroting 2019 heeft de gemeenteraad een motie aangenomen om de reserve Vitens in te zetten voor investeringen op het gebied van Sociale Duurzaamheid. Deze reserve bedraagt € 4,3 miljoen. Het voorstel is om deze reserve nu in te zetten als impuls voor investeringen in de hierna genoemde programma's. Deze programma's zijn zo gekozen, dat de investeringen maatschappelijk of economisch opbrengst genereren of hogere investeringen in de toekomst voorkomen.

Inzet reserve Vitens	
1 Plan verkeerssituatie Markelo (2023/2024)	250.000
2 Programma digitalisering	1.300.000
3 Programma biodiversiteit	1.000.000
4 Programma herstructurering onderhoud openbare ruimte	1.150.000
5 Programma sociaal domein	600.000
Totaal	4.300.000

1. Verkeerssituatie Markelo

De huidige verkeerssituatie in Markelo vraagt om verbetering. Hiervoor is een plan gemaakt, dat is voorgelegd aan de gemeenteraad. Wij zien dat er in Markelo maatregelen nodig zijn en stellen voor om hierin te investeren, waarbij de uitvoering plaatsvindt in 2022-2023. Vanaf dat moment zijn nieuwe ontwikkelingen afgerond die nu nog in volle gang zijn, zoals het nieuwe kindcentrum, de Kaasfabriek en Plan Kistemaker. De extra kosten van die investering zijn geraamd op € 250.000 en dekken we uit de reserve Vitens. Dit bedrag komt bovenop het al eerder beschikbaar gestelde krediet, waarvan nog € 225.000 resteert.

2. Programma digitalisering

Informatisering en automatisering (I&A) ondersteunt de primaire werkprocessen van de gemeente. Vier jaar geleden heeft de raad een bedrag uitgetrokken om hierin te investeren. Hiermee is de digitale dienstverlening verbeterd, hebben we de bedrijfsvoering efficiënter georganiseerd, en is geïnvesteerd in informatieveiligheid. Als we de automatisering op peil willen houden en blijven voorbereiden op de toekomst, dan is een nieuwe investering nodig. De digitale wereld is volop in ontwikkeling. Waar we over een flink aantal jaren staan is nu nog niet scherp aan te geven. De richting is wel helder: een nog digitalere samenleving. In het licht van deze ontwikkeling is daarom een budget wenselijk voor 4 jaar.

Deze investering levert meer op dan alleen goede ICT-voorzieningen. De reële verwachting is dat automatisering en digitalisering op termijn ertoe leiden dat de organisatie toe kan met minder formatie (zie hoofdstuk 5, nr. 10). Daarom stellen wij voor om € 1,3 miljoen beschikbaar te stellen voor een programma digitalisering.

3. Programma Biodiversiteit

De wereld kan niet zonder biodiversiteit. Soorten en ecosystemen zorgen bijvoorbeeld voor de productie van zuurstof, afbraak van dode dieren en planten, bestuiving van planten (waaronder landbouwgewassen), waterzuivering en het beheersen van plagen. De soortenrijkdom in Nederland gaat achteruit. Dit is geen wenselijke ontwikkeling, zeker in onze fraaie gemeente is het van belang in te zetten op behoud en vergroting van de

biodiversiteit. Het is van belang voor de boeren, die er een verdienmodel uit kunnen halen, het is van belang voor de inwoners en voor recreanten en meer groen is ook belangrijk voor klimaatadaptatie.

We starten met een Project Biodiversiteit enerzijds om boeren en inwoners te stimuleren hiermee aan de slag te gaan en anderzijds om met onze gemeentelijke werkwijzen, bijvoorbeeld bij het beheer van de openbare ruimte, een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan het verbeteren van de biodiversiteit. Doel hiervan is het vergroten van de soortenrijkdom in onze gemeente.

We brengen focus aan op boerengrond, erven, bermen en kernen. We voeren al verschillende activiteiten uit op dit gebied zoals de groene loper, ecologisch bermbeheer, de kerngroep groen en toekomstgerichte erven. Deze brengen we onder bij het project biodiversiteit. Ook zijn er raakvlakken met het project Mineral Valley. Aanvullend daaraan pakken we nieuwe activiteiten op. We starten met het uitvoeren van een nulmeting. Voor de vier focusgebieden stellen we vervolgens doelen op en maken we uitvoeringsgerichte plannen om deze doelen te bereiken.

Op het gebied van boerengrond kan gedacht worden aan bloemrijke akkerranden en weidevogelbeheer. Op het gebied van erven kan gedacht worden aan het inzetten van een biodiversiteitscoach en het opstellen van een biodiversiteitsplan per erf waarbij je bijvoorbeeld inzet op fruitboomgaarden, nestkasten, vlinderstruiken. Op het gebied van bermen kan gedacht worden aan het professionaliseren van het ecologisch bermbeheer, door bijvoorbeeld meer maatwerk te gebruiken per deelgebied (grondsoort en de ecologische uitgangssituatie). En bij de kernen kan gedacht worden aan het informeren en stimuleren van inwoners, de inzet van operatie steenbreek en het treffen van maatregelen die bijdragen aan klimaatadaptatie.

Beleidsmatig is biodiversiteit een veelbesproken onderwerp, dit biedt kansen om extra financiering hiervoor op te halen. We zetten een deel van de reserve Vitens in, om plannen uit te voeren en om cofinanciering op te halen bij de Provincie, het Rijk en in Brussel.

4. Programma herstructurering onderhoud openbare ruimte

Ten aanzien van de openbare ruimte zijn enkele structurele maatregelen opgenomen in deze Kadernota 2020. Om deze maatregelen geleidelijk te laten verlopen, willen wij éénmalig € 1.150.000 reserveren vanuit de reserve Vitens. Dit kan dan worden ingezet voor incidentele extra noodzakelijke uitgaven ten behoeve van:

- *Niet-cyclisch onderhoud*

Om dit alles te kunnen bewerkstelligen gaan we de komende jaren een incidenteel budget van € 750.000 inzetten. Dit door bijvoorbeeld producten beter met elkaar te laten samenwerken c.q. met elkaar te integreren (efficiency). Maar ook door keuzes te maken om sommige werkzaamheden niet meer te doen. Tevens gaan we onderzoeken of er andere, slimmere en duurzame onderhoudsoplossingen zijn die we kunnen gaan toepassen. Behalve de inzet van incidentele middelen is het ook noodzakelijk budgetten deels te ontschotten.

- *Incidenteel onderhoud kunstwerken*

Op basis van inspectierapporten gaan we investeren in noodzakelijk onderhoud van kunstwerken die de gemeente in beheer heeft. Het gaat hierbij om bruggen, kades en andere civieltechnische kunstwerken.

- *Speeltoestellen*

Het bestaande beleid is dat als een speeltoestel in de openbare ruimte niet meer veilig is, dit niet wordt vervangen, maar verwijderd. De raad heeft bij begroting 2019 een motie aangenomen waarin wordt gevraagd om dat beleid te herzien en alle speeltoestellen te

vervangen. Wij zijn voornemens om met de inzet van incidenteel budget speeltoestellen in stand te houden op de plekken waar dat echt nodig is.

5. Programma Sociaal Domein

We gaan ervan uit dat het Rijk een vergoeding biedt aan gemeenten voor de hoge kosten in het Sociaal Domein. Als gemeentes spannen we ons daar gezamenlijk erg voor in en we rekenen erop dat het Rijk daar gehoor aan geeft door een compensatie te bieden voor de stijgende tekorten. Voor een deel wordt de reserve Vitens ingezet ter dekking van het risico van een minder hoge vergoeding.

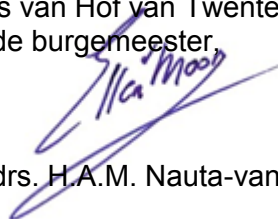
7. Plan B

Zoals eerder in deze Kadernota 2020 is geschetst, verdient het financieel perspectief de nodige aandacht. Er is bovendien sprake van een aantal onzekerheden. Met deze Kadernota kiezen wij voor een combinatie van enerzijds slim investeren en anderzijds slim inzetten van de middelen die nog beschikbaar zijn. Dat is een weloverwogen keuze, maar wij realiseren ons dat de kans bestaat dat er alsnog aanvullende maatregelen nodig zijn. Daarom bereiden wij een zogenoemd 'Plan B' voor, vooruitlopend op de programmabegroting 2020. Dit plan B treedt in werking als het financieel perspectief verslechtert en zal gericht zijn op het voeren van een structureel verantwoord financieel beleid.

Burgemeester en wethouders van Hof van Twente,
de secretaris, de burgemeester,



drs. D. Lacroix



drs. H.A.M. Nauta-van Moorsel MPM